

PROVES D'ACCÉS A FACULTATS, ESCOLES TÈCNIQUES SUPERIORS I COL·LEGIS UNIVERSITARIS
PRUEBAS DE ACCESO A FACULTADES, ESCUELAS TÉCNICAS SUPERIORES Y COLEGIOS UNIVERSITARIOS

CONVOCATÒRIA DE SETEMBRE 2006

CONVOCATORIA DE SEPTIEMBRE 2006

MODALITAT DEL BATXILLERAT (LOGSE): TOTES
MODALIDAD DEL BACHILLERATO (LOGSE): TODAS

IMPORTANT / IMPORTANTE

1r Exercici 1º. Ejercicio	FILOSOFIA II FILOSOFÍA II	Comuna Común	90 minuts 90 minutos
Barem: / Baremo: L'alumne/a comentarà, dins de l'opció que trie, el text de l'autor que ha treballat a classe.			
Qüestions: 1ª ... fins 2 punts; 2ª ... fins 2 punts.			
Redacció: ... fins 6 punts.			

OPCIÓ PRIMERA

TEXT I

- 1 - ¿I també tu anomenes dialèctic l'home que es fa amb la raó d'allò que és cada cosa? I qui no en té
- 2 explicació, ¿no diràs que té tan poc de seny, sobre una cosa, com incapaç sigui de fer-se ell mateix
- 3 amb la raó i de donar-ne raó a un altre?
- 4 - ¿Com podria no dir-ho?
- 5 - Doncs també a propòsit del bé passa això mateix: qui no sigui capaç de definir amb la raó la idea
- 6 del bé, bo i separant-la de totes les altres, i, avançant com en el combat per entre totes les proves en
- 7 contra i amb el coratge d'aportar ell les seves proves no segons opinió sinó segons el que és, no faci
- 8 via enmig de tots ells amb raó que no decau; qui és així ¿no diràs que no sap el bé en ell mateix ni
- 9 cap altre, sinó que, si de cas n'engrapa alguna imatge, és per opinió, no per saber, que l'engrapa, i
- 10 que, ell que passa la vida present entre somnis i sempre adormit, abans de despertar-se aquí, arribat
- 11 de primer a l'Hades ha de fer-hi la gran dormida?
- 12 - Sí, va fer ell, per Zeus que sí que ho diré.
- 13 - Però, aquest teus fills que en la raó cries i eduques, si t'arribava d'haver-los de criar de fet, em fa
- 14 l'efecte que no deixaries que, essent com són contorns sense raó, es fessin amb el govern de la
- 15 ciutat i amos del de més importància.
- 16 - És clar que no, va dir.
- 17 - ¿Els decretaràs, doncs, que en compensació s'apliquin en especial a aquella educació que els farà
- 18 més capaços de preguntar i de respondre amb més de saber?
- 19 - Els ho decretaré, va dir, juntament amb tu.
- 20 - ¿I no et sembla, vaig dir jo, que per a nosaltres la dialèctica és al capdamunt, com a culminació
- 21 dels ensenyaments, i que no hi ha cap altre ensenyament que pogués dretament ser posat més amunt
- 22 d'ell; en fi, que hem arribat a la fi del relatiu als ensenyaments?
- 23 - A mi sí, va dir. (PLATÓ, *La República*)

QÜESTIONS:

1. Analitza el significat en el text de “dialèctic” i “saber”.
2. Argumenta per què Glaucó accepta “decretar” als seus fills (línia 19) l’educació que els faça capaços de “preguntar i de respondre amb més de saber” (línia 18)

REDACCIÓ: L’ascensió al saber de l’intel·ligible com a camí d’alliberament.

OPCIÓ PRIMERA

TEXT II

1 Dit el que hem dit sobre la virtut, l’amistat i el plaer, d’ara en endavant marcarem amb l’encuny del
2 discurs el tema de la felicitat, atès que la posem com a fi de tot l’humà. La represa, però, del dit
3 anteriorment escurçaria el discurs. Vam dir que no era un capteniment, la felicitat, perquè, en aquest cas,
4 hauria pogut pertànyer no només a un que dormís, tota la vida, vivint doncs la vida d’un vegetal, sinó també
5 al més gran dissortat. Si aquesta solució no ens satisfà, i si s’ha de posar d’alguna manera del costat de
6 l’activitat, com ha estat dit abans, i de les activitats n’hi ha que són necessàries i que és per les altres que les
7 escollim, mentre n’hi ha que les escollim per elles mateixes, és evident que la felicitat s’ha de posar que és
8 d’alguna manera de les que hom escull per elles mateixes i no per una altra. Perquè la felicitat no és manca
9 de res sinó autosuficiència, i les activitats escollides per elles mateixes són aquelles com a resultat de les
10 quals hom no cerca ben res llevat de l’activitat. Aquestes sembla que són allò que és dut a la pràctica segons
11 virtut, i dur a la pràctica accions belles i dignes d’aplicació forma part del que s’escull per ell mateix. Ara,
12 també plaents són les activitats del joc, que hom no escull tampoc per causa d’altres: els que les practiquen
13 en treuen més dany que benefici i descuren cos i béns. Els jocs són transports cap als quals fugen la major
14 part dels considerats feliços, i és per això que els que mostren enginy en aquesta llei de transports són
15 tinguts en estima a les corts dels tirans, perquè ells es mostren complaents justament en els jocs a què
16 tendeixen els tirans, i és de gent així que han menester els tirans. En fi, que sembla que jocs així facin part
17 de la felicitat perquè els que estan en el poder hi esmercen el lleure. Però no és que els que tenen el poder
18 siguin gens un indicatiu, car ni la virtut ni la intel·ligència, d’on surten les activitats que mereixen aplicació, no
19 són característiques del poder. I si ells són incapaços de gaudir el plaer net i propi de l’home i fugen cap als
20 del cos, no és del cas per això creure que siguin aquests que cal escollir preferentment. També els nens
21 creuen que el que ells tenen en més honor és el que val més. Fa de bon dir que, de la mateixa manera que el
22 que es palesa honorable és diferent per a nens i per a homes fets, així també ho és per a la gent roïna i per a
23 la gent honesta. Com ha estat dit manta vegada, és honorable o plaent el que ho és per a l’home que hi
24 mostra aplicació, perquè per a ell l’activitat segons virtut és la que cal escollir mentre cada home sol escollir
25 segons el propi capteniment. Així, doncs, no és en els jocs que hi ha la felicitat. Perquè és fora de lloc,
26 pensar que el joc és el fi i que anar tota la vida atrafegat i passant-ho malament ho fem per gràcia del joc. El
27 fet és que, per dir-ho així, és per gràcia d’una altra cosa que ho escollim tot -tot llevat de la felicitat, que és fi
28 en ella mateixa. Aplicar-se i esforçar-se per gràcia del joc es palesa cosa nècia i massa infantil: jugar en
29 funció d’aplicar-se, com deia Anacarsis, sembla ser el correcte. Fa l’efecte de ser una pausa, el joc: els
30 homes, com que no tenen mitjans per a esforçar-se contínuament, han de fer pauses. La pausa no és doncs
31 un fi car és per causa de l’activitat que es produeix. I sembla que la vida és feliç si és segons virtut, que vol
32 dir amb aplicació i no amb joc. Allò en què hi ha aplicació diem que és millor que el ridícul i jocós i que és
33 de més aplicació l’activitat del que és millor sempre, tant si es tracta d’una part com d’un home. L’activitat
34 del millor és doncs la que val més i la més feliç. Gaudiria més dels plaers del cos el primer vingut, un esclau
35 no pas menys que el primer home. Ningú no dona, però, part en la felicitat a un esclau -ni part en la vida, tan
36 sols. En conseqüència, no és en aquests transports que hi ha la felicitat sinó en les activitats segons virtut, tal
37 com ja ha estat dit abans. (ARISTÒTIL, *Ètica a Nicòmac*).

QÜESTIONS:

1. Analitza el significat en el text de “felicitat”.
2. Si els jocs també són activitat “que hom no escull tampoc per causa d’altres” (línia 12), ¿com argumenta Aristòtil la seua diferència de la felicitat?

REDACCIÓ: La virtut en Aristòtil.

OPCIÓ SEGONA

TEXT I

1 Mirant el punt on havia arribat com el punt comú del que arrencaven tots els creients per a pervenir
2 a un culte més il·lustrat, trobava en els dogmes de la religió natural els elements de tota religió. Considerava
3 aquesta diversitat de sectes que regnen a la terra i que s’acusen mútuament de mentida i d’error; preguntava:
4 *¿Quina és la bona?* Tothom em contestava: És la meua; tothom deia: Jo sol i els meus partidaris pensem
5 amb justesa; tots els altres estan equivocats. *¿I com sabeu que la vostra secta és la bona?* Perquè Déu ho ha
6 dit. *¿I qui us diu que Déu ho ha dit?* El meu pastor, que ho sap bé. El meu pastor em diu que cregui així, i
7 així crec: m’assegura que tots els que diuen altrament menteixen, i no els escolto.

8 ¡Home!, pensava, ¿la veritat no és única? ¿I el que és veritat per a mi pot ser fals per a vós? Si el
9 mètode del que segueix el bon camí i el del que s’esgarria és el mateix ¿quin mèrit o quin tort fa de més l’un
10 que l’altre? Llur elecció és la conseqüència de l’atzar; imputar-los-la és iniquitat, és recompensar o castigar
11 per haver nascut a aquest o a aquell país. Gosar dir que Déu ens judica així, és ultratjar la seva justícia.

12 O totes les religions són bones i agradables a Déu, o, si n’hi ha una que ell prescriu als homes i que
13 els castiga pel fet de desconèixer-la, li ha donat senyals certs i clars per a ésser distingida i coneguda com a
14 l’única veritable. Aquests senyals són de tots els temps i de tot arreu, igualment notables per tots els homes,
15 grans i petits, savis i ignorants, europeus, indis, africans, salvatges. Si a la terra hi hagués una religió fora de
16 la qual no hi hagués més que penes eternes, i si a algun lloc del món un sol mortal de bona fe no hagués
17 estat colpit per la seva evidència, el Déu d’aquesta religió seria el més inic i el més cruel dels tirans.

18 ¿Busquem, doncs, sincerament la veritat? No atribuïm res al dret de la naixença i a l’autoritat dels
19 pares i dels pastors, sinó tornem a l’examen de la consciència i de la raó tot el que ens han ensenyat des de
20 la nostra infància. Ja em poden cridar: Sotmet la teua raó; el mateix em pot dir el que m’enganya: calen
21 raons per a sotmetre la meua raó.

22 Tota la teologia que puc adquirir de mi mateix per l’observació de l’univers i pel bon ús de les
23 meves facultats, es limita al que us he explicat més amunt. Per a saber-ne més coses, cal recórrer a mitjans
24 extraordinaris. Aquests mitjans no poden ésser l’autoritat dels homes; car, en no ésser cap home d’una altra
25 espècie que jo, tot el que un home conegui naturalment, també ho puc arribar a conèixer, i un altre home pot
26 enganyar-se tant com jo: quan crec el que dic, no és perquè ho dic, sinó perquè ho demostro. Per tant, el
27 testimoniatge dels homes no és en el fons més que el de la meua raó, i no afegeix res als mitjans naturals
28 que Déu m’ha donat perquè conegui la veritat. (J. J. ROUSSEAU, *Professió de fe del vicari savoia*).

QÜESTIONS:

1. Analitza el significat en el text de “sectes” i “religions”.
2. Explicita l’argument pel qual Rousseau conclou que “el Déu d’aquesta religió seria el més inic i el més cruel dels tirans” (línia 17).

REDACCIÓ: Religió natural i religions en Rousseau.

OPCIÓ SEGONA

TEXT II

1 Més important encara que tot el que ha estat dit més amunt és que certs coneixements abandonen
2 fins i tot el camp de totes les experiències possibles i, per mitjà de conceptes per als quals no pot ser donat
3 experiencialment enlloc cap objecte corresponent, tenen l'aparença d'eixamplar l'abast dels nostres judicis
4 més enllà de tots els límits de l'experiència.

5 I és precisament en aquests darrers coneixements que ultrapassen el món dels sentits i en què
6 l'experiència no pot donar cap fil conductor ni cap esmena, on hi ha les recerques de la nostra raó, les quals
7 considerem, per llur importància, prou més excel·lents i d'una intenció última molt més sublim que tot el
8 que pot aprendre l'enteniment en el camp dels fenòmens. És per això que, fins i tot amb perill de caure en
9 l'error, ho arisquem tot abans que abandonar recerques tan importants per qualsevol motiu d'irresolució, o
10 per menyspreu i indiferència. Aquests inevitables problemes de la raó pura són *Déu*, la *llibertat* i la
11 *immortalitat*. I la ciència la intenció última de la qual, amb tots els seus preparatius, no es dirigeix
12 pròpiament sinó a la resolució d'aquests problemes s'anomena metafísica, i el seu procediment és al
13 començament dogmàtic, ço és, que sense examinar prèviament la capacitat o la incapacitat de la raó per a
14 una empresa tan gran, n'assumeix la realització amb tota la confiança.

15 Ara bé, sembla certament natural que, tan bon punt abandonat el terreny de l'experiència, hom no
16 construeix de seguida un edifici sobre la base dels coneixements que posseeix sense saber-ne la
17 procedència i sobre el crèdit de principis l'origen dels quals és desconegut, si no s'ha assegurat prèviament,
18 per mitjà d'acurades recerques, de la fonamentació d'aquest edifici, i que, per consegüent, més aviat s'haurà
19 de plantejar molt de temps abans la qüestió de com l'enteniment pot arribar a tots aquests coneixements *a*
20 *priori* i quin abast, quina vàlida i quin valor poden tenir. En efecte, no hi ha res de més natural si pel mot
21 *natural* hom entén allò que s'hauria d'esdevenir d'una manera equitativa i racional; en canvi, si per *natural*
22 hom entén allò que s'esdevé habitualment, aleshores no hi ha res de més natural i comprensible que el fet
23 que aquesta recerca no s'haja realitzat per molt de temps. Car una part d'aquests coneixements, com els
24 coneixements matemàtics, està des de temps antic en possessió de la certesa i d'aquesta manera dóna una
25 favorable esperança també per als altres, encara que aquests puguin ser d'una naturalesa ben diferent. A
26 més, quan un hom es troba més enllà del cercle de l'experiència, està cert de no ser refutat per l'experiència.
27 L'atractiu d'eixamplar-ne els coneixements és tan gran que hom no pot ser aturat en llur prossecució si no
28 és ensopgant amb una contradicció clara. Aquesta, però, pot ser evitada sempre que hom faci acuradament
29 les seues ficcions, sense que per això no deixen de ser ficcions. (I. KANT, *Crítica de la raó pura*,
30 "Introducció").

QÜESTIONS:

1. Analitza el significat en el text de "coneixements *a priori*".
2. Explica quina qüestió considera Kant natural que "s'haurà de plantejar molt de temps abans" (línies 18-19) i per què afirma també que és natural que aquesta recerca "no s'haja realitzat per molt de temps" (línia 23).

REDACCIÓ: La necessitat de la crítica de la raó pura i els límits del coneixement.

PROVES D'ACCÉS A FACULTATS, ESCOLES TÈCNIQUES SUPERIORS I COL·LEGIS UNIVERSITARIS
PRUEBAS DE ACCESO A FACULTADES, ESCUELAS TÉCNICAS SUPERIORES Y COLEGIOS UNIVERSITARIOSCONVOCATÒRIA DE **SETEMBRE 2006**CONVOCATORIA DE **SEPTIEMBRE 2006**MODALITAT DEL BATXILLERAT (LOGSE): **TOTES**
MODALIDAD DEL BACHILLERATO (LOGSE): **TODAS****IMPORTANT / IMPORTANTE**

1r Exercici 1º. Ejercicio	FILOSOFIA II FILOSOFÍA II	Comuna Común	90 minuts 90 minutos
Barem: / Baremo: El/la alumno/a comentará, dentro de la opción que elija, el texto del autor que ha trabajado en clase.			
Cuestiones: 1ª ... hasta 2 puntos; 2ª ... hasta 2 puntos.			
Redacción: ... hasta 6 puntos.			

OPCIÓN PRIMERA**TEXTO I**

- 1 - ¿Y llamas dialéctico al que adquiere noción de la esencia de cada cosa? Y el que no la
2 tenga, ¿no dirás que tiene tanto menos conocimiento de algo cuanto más incapaz sea de darse
3 cuenta de ello a sí mismo o darla a los demás?
- 4 - ¿Cómo no voy a decirlo? –replicó.
- 5 - Pues con el bien sucede lo mismo. Si hay alguien que no pueda definir con el
6 razonamiento la idea del bien, separándola de todas las demás, ni abrirse paso, como en una batalla,
7 a través de todas las críticas, esforzándose por fundar sus pruebas no en la apariencia, sino en la
8 esencia, ni llegar al término de todos estos obstáculos con su argumentación invicta, ¿no dirás, de
9 quien es de ese modo, que no conoce el bien en sí ni ninguna otra cosa buena, sino que, aun en el
10 caso de que tal vez alcance alguna imagen del bien, la alcanzará por medio de la opinión, pero no
11 del conocimiento; y que en su paso por esta vida no hace más que soñar, sumido en un sopor que no
12 despertará en este mundo, pues antes ha de marchar al Hades para dormir allí el sueño absoluto?
- 13 - Sí, ¡por Zeus! -exclamó-; todo eso diré, y con todas mis fuerzas.
- 14 - Entonces, si algún día hubieras de educar en realidad a esos tus hijos imaginarios a quienes
15 ahora educas e instruyes, no les permitirás, creo yo, que sean gobernantes de la ciudad ni dueños de
16 lo más grande que haya en ella mientras estén privados de razón, como líneas irracionales.
- 17 - No, en efecto –dijo.
- 18 - ¿Les prescribirás, pues, que se apliquen particularmente a aquella enseñanza que les haga
19 capaces de preguntar y responder con la máxima competencia posible?
- 20 - Se lo prescribiré –dijo-, pero de acuerdo contigo.
- 21 - ¿Y no crees –dijo yo-, que tenemos la dialéctica en lo más alto, como una especie de
22 remate de las demás enseñanzas, y que no hay ninguna otra disciplina que pueda ser justamente
23 colocada por encima de ella, y que ha terminado ya lo referente a las enseñanzas?
- 24 -Sí que lo creo –dijo. (PLATÓN, *La República*)

CUESTIONES:

1. Analiza el significado en el texto de “dialéctico” y “conocimiento”.
2. Argumenta por qué Glauco acepta “prescribir” (línea 20) a sus hijos la enseñanza que los haga capaces de “preguntar y responder con competencia” (línea 19).

REDACCIÓN: La ascensión al saber de lo inteligible como camino de liberación.

OPCIÓN PRIMERA

TEXTO II

1 Después de haber tratado de lo relativo a las virtudes, a las diferentes clases de amistad y a los placeres,
2 nos queda hablar sumariamente de la felicidad, ya que la declaramos fin de todo lo humano. Nuestra dis-
3 cusión podrá ser más concisa si resumimos lo que antes hemos dicho. Dijimos, pues, que la felicidad no es
4 un hábito o disposición porque, de serlo, podría darse también en quien pasara la vida durmiendo, viviendo
5 la vida de las plantas, y en el que sufriera las mayores desgracias. Y si esto no nos convence, sino que
6 pensamos que más bien se la debe considerar como una actividad, como hemos dicho anteriormente, y si de
7 las actividades unas son necesarias y se escogen por causa de otras, y otras son deseables por sí mismas, es
8 evidente que la felicidad se ha de contar entre las deseables por sí mismas y no por causa de otra cosa,
9 porque la felicidad no necesita de nada, sino que se basta a sí misma. Ahora bien, se eligen por sí mismas
10 aquellas actividades en que no se busca nada fuera de la misma actividad. Tales parecen ser las acciones
11 virtuosas, pues el hacer lo que es honesto y bueno pertenece al número de las cosas deseables por sí mismas.
12 Asimismo, los juegos agradables, ya que no se buscan por causa de ninguna otra cosa; al contrario, los
13 hombres reciben de ellos más daño que provecho, descuidando su salud y sus bienes. No obstante, la mayor
14 parte de los que son considerados felices recurren a tales pasatiempos; por eso en las cortes de los tiranos
15 son muy estimados los que son hábiles en pasatiempos de esa naturaleza, porque dan gusto a los tiranos en
16 aquello que más les interesa, y por eso éstos tienen necesidad de ellos. Esos juegos parecen relacionados
17 con la felicidad porque los que ocupan posiciones de poder pasan sus ocios en ellos; sin embargo, es posible
18 que aquéllos no prueben nada; en efecto, no radican en el poder ni la virtud ni el entendimiento, de los
19 cuales proceden las buenas actividades, y si los tiranos, por no haber gustado nunca un placer puro y libre,
20 se entregan a los del cuerpo, no se ha de pensar por ello que éstos son preferibles: también los niños creen
21 que lo que ellos estiman es lo mejor. Es lógico, pues, que, así como para los niños y los hombres no son las
22 mismas las cosas valiosas, tampoco lo sean para los malos y para los buenos. De modo que, como hemos
23 dicho muchas veces, es valioso y agradable lo que lo es para el bueno, ya que, siendo para cada uno prefe-
24 rible entre todas la actividad que es conforme a la disposición propia de cada uno, para el hombre bueno lo
25 será la actividad conforme a la virtud. La felicidad, por tanto, no está en la diversión; sería en verdad
26 absurdo que el fin del hombre fuera la diversión y que se ajetreara y padeciera toda la vida por divertirse.
27 Pues todas las cosas, por así decirlo, las elegimos por causa de otras, excepto la felicidad, que es ella misma
28 el fin. Afanarse y trabajar por causa de la diversión parece necio y pueril en extremo; en cambio, divertirse
29 para trabajar después, como dice Anacarsis, está bien; porque la diversión es una especie de descanso, y
30 como los hombres no pueden trabajar continuamente, tienen necesidad de descanso. El descanso, por tanto,
31 no es un fin, puesto que lo tomamos por causa de la actividad.

32 La vida feliz es la que es conforme a la virtud, vida de esfuerzo serio, y no de juego. Y declaramos
33 mejores las cosas serias que las que mueven a risa y están relacionadas con el juego, y más seria la
34 actividad de la parte mejor del hombre y del mejor hombre, y la del mejor es siempre la más excelente y la
35 más feliz. Finalmente, cualquiera, el esclavo tanto como el mejor de los hombres, puede disfrutar de los
36 placeres del cuerpo; pero de la felicidad nadie hace partícipe al esclavo, a no ser que le atribuya también
37 vida humana propiamente dicha. Porque la felicidad no está en tales ocupaciones, sino en las actividades
38 conforme a la virtud, como se ha dicho antes. (ARISTÓTELES, *Ética a Nicómaco*).

CUESTIONES:

1. Analiza el significado en el texto de “felicidad”.
2. Si los juegos también son actividad y “no se buscan por causa de ninguna otra cosa” (línea 12), ¿cómo argumenta Aristóteles su diferencia de la felicidad?

REDACCIÓN: La virtud en Aristóteles.

OPCIÓN SEGUNDA

TEXTO I

1 Mirando el punto a que había llegado como el punto común de donde partían todos los creyentes para
2 llegar a un punto más esclarecido, no encontraba en la religión natural sino los elementos de toda religión.
3 Consideraba esa diversidad de sectas que reinan sobre la tierra y que mutuamente se acusan de mentira y
4 de error; preguntaba: ¿cuál es la buena? Todos me respondían: la mía; todos decían: sólo yo y mis
5 partidarios pensamos correctamente, todos los demás están en el error. ¿Y cómo sabéis que vuestra secta
6 es la buena? Porque Dios lo ha dicho. Y, ¿quién os dice que Dios lo ha dicho? Mi pastor, que lo sabe bien.
7 Mi pastor me dice que crea así, y así creo; me asegura que todos los que dicen otra cosa distinta a él
8 mienten, y yo no los escucho.

9 ¡Cómo!, pensaba yo, ¿la verdad no es una, y lo que es verdadero en mí puede ser falso en vos? Si el
10 método de quien sigue el buen camino y el de quien se extravía es el mismo, ¿qué mérito o qué culpa tiene
11 más uno que otro? Su elección es efecto del azar, imputárselo es iniquidad; es recompensar o castigar por
12 haber nacido en tal o cual país. Osar decir que Dios nos juzga de ese modo es ultrajar su justicia.

13 O todas las religiones son buenas y agradables a Dios, o, si hay una que prescriba a los hombres y por
14 cuyo desconocimiento los castigue, le ha dado signos ciertos y manifiestos para ser distinguida y conocida
15 como la única verdadera. Esos signos son de todos los tiempos y de todos los lugares, sensibles por igual a
16 todos los hombres, grandes y pequeños, sabios e ignorantes, europeos, indios, africanos y salvajes. Si
17 hubiera una religión sobre la tierra fuera de la cual sólo hubiese pena eterna, y en algún lugar del mundo
18 un solo mortal de buena fe no hubiese sido sorprendido por su evidencia, el Dios de esa religión sería el
19 más inicuo y más cruel de los tiranos.

20 ¿Buscamos, pues, sinceramente la verdad? No otorguemos nada al derecho de nacimiento y a la
21 autoridad de los padres y de los pastores, sino que sometamos a examen de conciencia y de la razón
22 cuanto nos han enseñado desde nuestra infancia. Aunque me griten: somete tu razón. Eso mismo puede
23 decirme quien me engaña; necesito razones para someter mi razón.

24 Toda la teología que pude adquirir por mí mismo mediante la inspección del universo, y por el buen
25 uso de mis facultades, se limita a lo que anteriormente os he explicado. Para saber más hay que recurrir a
26 medios extraordinarios. Esos medios no podrían ser la autoridad de los hombres: porque al no ser hombre
27 alguno de una especie distinta a mí, cuanto un hombre conoce naturalmente también puedo conocerlo yo,
28 y otro hombre puede equivocarse igual que yo: cuando creo lo que dice, no es porque él lo diga, sino
29 porque lo prueba. En el fondo, por tanto, el testimonio de los hombres no es sino el de mi propia razón, y
30 nada añade a los medios naturales conocer la verdad que Dios me ha dado. (J. J. ROUSSEAU, *La profesión*
31 *de fe del vicario saboyano*).

CUESTIONES:

1. Analiza el significado en el texto de “sectas” y “religiones”.
2. Explicita el argumento por el que Rousseau concluye que “el Dios de esa religión sería el más inicuo y el más cruel de los tiranos” (líneas 18-19).

REDACCIÓN: Religión natural y religiones en Rousseau.

OPCIÓN SEGUNDA

TEXTO II

1 Más importancia [que todo lo anterior] tiene el hecho de que algunos conocimientos abandonen incluso
2 el campo de toda experiencia posible y posean la apariencia de extender nuestros juicios más allá de todos
3 los límites de la misma por medio de conceptos a los que ningún objeto empírico puede corresponder.

4 Y es precisamente en estos últimos conocimientos que traspasan el mundo de los sentidos y en los que
5 la experiencia no puede proporcionar ni guía ni rectificación, donde la razón desarrolla aquellas
6 investigaciones que, por su importancia, nosotros consideramos como más sobresalientes y de finalidad más
7 relevante que todo cuanto puede aprender el entendimiento en el campo fenoménico. Por ello preferimos
8 afrontarlo todo, aun a riesgo de equivocarnos, antes que abandonar tan urgentes investigaciones por falta de
9 resolución, por desdén o por indiferencia. [Estos inevitables problemas de la misma razón pura son: *Dios*, la
10 *libertad* y la *inmortalidad*. Pero la ciencia que, con todos sus aprestos, tiene por único objetivo final el
11 resolverlos es la metafísica. Esta ciencia procede inicialmente de forma *dogmática*, es decir, emprende
12 confiadamente la realización de una tarea tan ingente sin analizar de antemano la capacidad o incapacidad
13 de la razón para llevarla a cabo.]

14 Ahora bien, parece natural que, una vez abandonada la experiencia, no se levante inmediatamente un
15 edificio a base de conocimientos cuya procedencia ignoramos y a cuenta de principios de origen
16 desconocido, sin haberse cerciorado previamente de su fundamentación mediante un análisis cuidadoso.
17 Parece obvio, por tanto, que [más bien] debería suscitarse antes la cuestión relativa a cómo puede el
18 entendimiento adquirir todos esos conocimientos *a priori* y a cuáles sean la extensión, la legitimidad y el
19 valor de los mismos. De hecho, nada hay más natural, si por la palabra *natural* se entiende lo que se podría
20 razonablemente esperar que sucediera. Pero, si por *natural* entendemos lo que normalmente ocurre, nada
21 hay más natural ni comprensible que el hecho de que esa investigación haya quedado largo tiempo
22 desatendida. Pues una parte de dichos conocimientos, [como] los de la matemática, gozan de confianza
23 desde hace mucho, y por ello hacen concebir a otros conocimientos halagüeñas perspectivas, aunque éstos
24 otros sean de naturaleza completamente distinta. Además, una vez traspasado el círculo de la experiencia, se
25 tiene la plena seguridad de no ser *refutado* por ella. Es tan grande la atracción que sentimos por ampliar
26 nuestros conocimientos, que sólo puede parar nuestro avance el tropiezo con una contradicción evidente.
27 Pero tal contradicción puede evitarse por el simple medio de elaborar con cautela las ficciones, que no por
28 ello dejan de serlo. (I. KANT, *Crítica de la razón pura*, “Introducción”).

CUESTIONES:

1. Analiza el significado en el texto de “conocimientos *a priori*”.
2. Explica qué cuestión considera Kant natural que “debería suscitarse antes” (línea 17) y por qué afirma también que es natural que su investigación “haya quedado largo tiempo desatendida” (líneas 21-22).

REDACCIÓN: La necesidad de la crítica de la razón pura y los límites del conocimiento.